

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Кононюк Віта Дмитрівна,
Магістрантка спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
Житомирського державного університету імені Івана Франка

Яковлева Валентина Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри екології та географії
Житомирського державного університету імені Івана Франка

На сьогодні освіта є основою розвитку особистості, суспільства, нації і держави, запорука майбутнього. Мета географічної освіти полягає у всесторонньому розвитку особистості школяра, зважаючи на його природні задатки, інтереси, здібності, вподобання та потреби через формування географічної культури як основи, світогляду, світосприйняття та діяльності.

Тому перед вчителем географії постає дуже важке і важливе завдання відібрати із своїх методичних доробок усе те нове, інноваційне та сучасне, модернізувати, змінити, трансформувати навчальний процес таким чином, щоб був забезпечений його пошуковий та дослідницький характер. Такий підхід слугуватиме розвитку мислення, а також розумових та творчих здібностей учнів. Учень психологічно краще готується до сприйняття невідомого, нового для нього, і це безумовно покращує не тільки результати в навчанні, а й сприяє формуванню його як особистості, також таких моральних якостей, як наполегливість, цілеспрямованість, принциповість.

Підходами до організації навчання географії у сучасній школі є застосування різноманітних новітніх інноваційних технологій, де здібності властиві особистості мають творчий характер, якій забезпечує успіх у будь-якій діяльності учня [4].

У методиці застосування технологій з географії накопичений значний досвід. На думку О. О. Жемерова та В. М. Блазуна найбільш дієвими при викладанні географії є такі технології навчання:

- технологія проблемного навчання,
- ігрові технології,
- групові технології,
- інтерактивні технології.

Сучасні технології навчання:

Проблемного навчання	Групові	Ігрові	Інтерактивні
<ul style="list-style-type: none"> • "Створення проблемних ситуацій" • "Акваріум" • "Бесіда за круглим столом" 	<ul style="list-style-type: none"> • "Коло ідей" • "Мозковий штурм" • "Міжпредметні зв'язки" 	<ul style="list-style-type: none"> • "Хто більше знає" • "Рольова гра" • "АБВ" 	<ul style="list-style-type: none"> • "Метод проектів" • "Прес" • "Займи позицію"

В основу *технології проблемного навчання* покладено упровадження методу проблемного викладення навчального матеріалу, частково дослідницького та пошукового методів. Ця технологія повинна передбачати проблемне питання, виділення проблеми, завдання та його спільного розв'язання. Використовуючи цей метод, учитель формує в учнів зразки наукового пізнання, наукового вирішення проблемної ситуації. Спільно беруть участь у прогнозуванні наступного кроку мислення та проведенні дослідів. Цим учні залучаються до способів пошуку знань, формують переконаність себе в справжності отриманих знань. Щодо ефективності проблемного навчання, то вона висока, ні в кого з науковців та учителів сучасної школи не викликає сумнівів в його використанні, хоча застосування у шкільній практиці – явище не таке вже й часте. Однією з причин є складна технологія його реалізації [2, ст.13].

Групова технологія навчання передбачає організацію навчального процесу при вивченні географії, за якої навчання здійснюється у процесі спілкування між учнями (взаємонавчання) у групах при вивченні різних тем. При використанні цієї технології група може складатися з двох і більше учнів, може бути постійною і мобільною, а може бути однорідною або різнорідною за певними ознаками, такі форми навчання дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання, сприяють формуванню внутрішньої мотивації до кращого сприйняття, засвоєння та передачі інформації, формують комунікативні якості учнів, також активують розумову діяльність. Робота в групах дає потужний ефект засвоєння знань на уроці географії.

У практиці роботи вчителів географії популярною є *ігрова технологія*. Географічні ігри є засобом спонукання та стимулювання учнів при вивченні географії до навчальної діяльності, а також як засіб формування інтелектуальних умінь дітей. Проте інтерес до ігор навчального характеру (дидактичних ігор), які мають на меті посилення мислення, проявляється не в усіх учнів відразу і не завжди. Гра може захопити, та примусити учнів захопитися грою неможливо. Географічна навчальна гра має пізнавальний характер і висуває перед її

учасниками певні вимоги щодо географічних знань. Вчителю слід пропонувати такі ігри поступово, так як природа гри має такий характер, що за відсутності зацікавленості до неї вона перестає бути грою. Так як дидактична гра має структуру, компонентами якої є: дидактична мета, правила гри, матеріально-технічне забезпечення, ігрові дії, пізнавальний зміст, то і обов'язково повинні бути результати гри. Застосування ігрових технологій показує, що сприяє формуванню географічних компетенцій, підвищує інтерес учнів до вивчення географії[2, ст.19].

Інтерактивні технології впроваджуються шляхом взаємодій всіх, хто навчається. Це може бути колективне, кооперативне спілкування, навчання у співпраці, у якому учні і вчитель є суб'єктами, де вчитель виступає лише в ролі організатора процесу навчання. Інтерактивне навчання найбільше відповідає особистісно-орієнтованому підходу до навчання з географії. За основу беруться реальні життєві ситуації, створюються проблеми для спільного розв'язання, можливе застосування ігор. Ці технології слугують розвитку в учнів основних пізнавальних і громадянських умінь, а також навичок і зразків поведінки в суспільстві. Застосування інтерактивних технологій є засобом створення доброзичливої атмосфери, де зникає почуття страху, навіюється впевненість у своїх силах, проявляються творчі здібності. Систематичне засвоєння інноваційних форм роботи дасть змогу вчителю успішно розв'язати порушені проблеми з географії.

Для цього необхідно:

- визначити рівень підготовленості класу до сприйняття тієї чи іншої технології;
- провести достатню попередню підготовку;
- забезпечити послідовність в освоєнні учнями певних прийомів роботи;
- дати учням інструктивні матеріали [2].

Крім того, серед сучасних вчителів географії набувають поширення використання технологій з застосуванням Google Earth, LearningApps.org, Google Maps, Seterra та інші.

Використання LearningApps.org дозволяє розроблювати, зберігати інтерактивні вправи, які використовуються в ігровій формі для перевірки та закріплення знань.

Seterra – це безкоштовні картографічні вікторини, завдяки яким можна дізнатися більше про країни, міста й інші географічні локації в усьому світі, можуть бути застосовані для перевірки домашнього завдання.

Google Earth вільно-завантажувана програма компанії Google що відображає віртуальний глобус. В рамках цього проєкту в мережу Інтернет було викладено аерофотознімки та сателітні знімки більшої частини Землі.

Google Maps завдяки цьому безкоштовному застосунку можна створювати різні карти самому з тією інформацією, яка буде потрібна на конкретній темі.

Діяльність учителя географії в умовах сучасних педагогічних технологій навчання набуває нових можливостей. Він може комбінувати різні інноваційні технології на уроці, проте вчителю варто зважати на те, що жодна технологія не

є універсальною, кожна з них вимагає вироблення власного технологічного підходу до її використання в конкретних ситуаціях. Важливість застосування таких технологій ми прослідковуємо з літератури та з власних спостережень, тому розвиток і впровадження їх на уроках географії є невід'ємною частиною розвитку та формування дослідницьких умінь учнів, а також використання навчального матеріалу у повсякденному житті, висунення гіпотез, синтез, застосування набутих знань за допомогою інноваційних технологій.

Список використаної літератури:

1. Довгань Г.Д. Інтерактивні технології на уроках географії / Г.Д. Довгань. – Харків: Основа, 2005. – 126 с.
2. Жемеров О. О. Сучасні технології навчання географії України : Метод. посіб. для студ.-географів ВНЗ / О. О. Жемеров, В. М. Блазун. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. – 32 с.
3. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. - 136 с.
4. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії в профільній школі: теорія і практика : монографія / Т. Г. Назаренко ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки. - Київ : Педагогічна думка, 2013. - 317 с.
5. Стадник О.Г. Інноваційні технології навчання географії: навч. видання / О.Г. Стадник. – Харків: Основа, 2010. – 128 с.